

การประกอบอาชีพและวิชาชีพ

๑. หลักเกณฑ์ทั่วไป

หลักเกณฑ์ทั่วไปในกฎหมายระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพและวิชาชีพของคนต่างดาว ก็ทำนองเดียวกับการประกอบธุรกิจของคนต่างดาว ซึ่งเป็นการที่คนต่างดาวแสวงหาเศรษฐกิจเพื่อการดำรงชีพ กฎหมายระหว่างประเทศหาได้วางข้อจำกัดอำนาจอธิปไตยของรัฐ ในการที่จะตรากฎหมายเพื่อควบคุม หรือจำกัดสิทธิการทำงานของคนต่างดาวไม่ และในทางปฏิบัติของนานาประเทศส่วนใหญ่ ก็มีกฎหมายควบคุมการประกอบอาชีพและวิชาชีพ พร้อมทั้งสงวนอาชีพและวิชาชีพบางประเภทไว้แก่คนชาติ แมแต่ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งให้ความคุ้มครองโดยเสมอภาค ตามรัฐธรรมนูญของคนต่างดาว การเลือกปฏิบัติระหว่างคนชาติกับคนต่างดาวในเรื่องการประกอบอาชีพและวิชาชีพ ก็มีอยู่ในกฎหมายของมลรัฐส่วนใหญ่ แมว่าศาลสูงสหรัฐจะได้อ้างหลักเกณฑ์ไว้ว่า ภายใต้รัฐธรรมนูญบุคคลยอมไม่อาจถูกปฏิบัติพิเศษสิทธิในการแสวงหาเศรษฐกิจโดยทั่ว ๆ ไป เพราะสาเหตุแห่งการที่เป็นคนต่างดาว แต่ก็ยอมรับว่ารัฐอาจจำกัดอาชีพเฉพาะอย่างของคนต่างดาวได้ เพื่อความจำเป็นในทางสาธารณสุข และความปลอดภัยของประเทศ ข้อจำกัดเหล่านี้มีปรากฏอยู่ในกฎหมายของหลายรัฐ แต่ข้อจำกัดส่วนใหญ่ก็ยังมีได้รับการยืนยันโดยคำพิพากษาของศาล และหากว่ามีกรณีการนำขึ้นสู่การพิจารณาแล้ว อาจเป็นไปได้ว่า ข้อจำกัดในบางกรณีไม่สอดคล้องกับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญในเรื่องความเสมอภาคตามกฎหมายได้

ในประเทศสหรัฐอเมริกา สิทธิการประกอบอาชีพและธุรกิจได้รับการคุ้มครอง
ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งคนเข้าเมืองทุกคนย่อมได้รับความคุ้มครองโดยเท่า
เทียมกัน กฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งโดยการศึกษาของศาลโคทามมีให้มีการเลือกปฏิบัติแก่
คนต่างดาวในเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและธุรกิจ ^๒ แต่ขอรุมนั้นก็มีไคขยาย
คลุมถึงวิชาชีพบางแขนง ซึ่งต้องใช้ความรู้พิเศษ วิชาชีพดังกล่าวมักจะส่งวนไวแกพลเมือง
อเมริกัน โดยเฉพาะตามกฎหมายของมลรัฐ ^๓ ในบางกรณี ได้มีการกำหนดว่า คนต่าง
ดาวจะต้องแสดงความจำนงที่จะโอนชาติเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบอาชีพ
นอกจากนี้ อำนาจของรัฐในการที่จะห้ามมิให้คนต่างดาวประกอบอาชีพในคานสาธารณะก็ได้
ได้รับการรับรองยืนยันโดยศาลสูงแห่งสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ดี กฎหมายของรัฐ ซึ่งปฏิเสธ
สิทธิของคนต่างดาวในการประกอบอาชีพขั้บรณนตรีจ้าง หรือตัดคมนั้น ได้รับการวินิจฉัย
โดยศาลว่าเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ ^๔

^๒ Note, " 1947-48 Term of Supreme Court: The Alien's
Right to Work," Columbia Law Review (49:1949), p.257.

^๓ ในรัฐนิวยอร์ก เฉพาะพลเมืองเท่านั้นที่จะประกอบวิชาชีพต่อไปนี้ได้คือ
ทนายความ กรรมการ ธนาคาร ผู้จัดการ ฌาปนกิจศพ ผู้นำทางในการหาปลาและการ
ล่าสัตว์ ผู้นำนายสุราในเรือเดินทะเล ผู้นำล่องและคนกด นั้บสืบเชลยศึกและลูกจ้าง
ของสนามมา

^๔ ในรัฐนิวยอร์ก หลักในเรื่องนี้ใช้กับผู้ที่ประกอบอาชีพในทาง สถาปัตยกรรม
ผู้ดำเนินการโรงบิลเลียด ผู้ตรวจสอบบัญชีอนุญาต ผู้รายงานโดยจดชวเลข ซึ่งได้รับการ
รับรองแล้ว ทันตแพทย์ เภสัชกรรม นายแพทย์ รวมทั้งแพทย์นวดกระดูกและกายภาพบำบัด
ตัวแทนและผู้ค้าอสังหาริมทรัพย์ พยาบาลชั้นทะเบียน ครูโรงเรียนรัฐบาล ผู้ประกอบวิชาชีพ
วิศวกรรม พนักงานรางวัด และผู้จำหน่ายสุรา

^๕ (Magnani v. Harnett, 282. N.Y. 619, 310 U.S. 642 (1940))
& (Templar v. Michigan State Board of Examiners, 131 Mich. 253,
90 N.W. 1058 (1902)).

๒. หลักเกณฑ์ตามสนธิสัญญา

สนธิสัญญาซึ่งให้ความคุ้มครองการประกอบอาชีพและวิชาชีพโดยทั่ว ๆ ไป มักจะเป็นสนธิสัญญาประเภทเดียวกับที่ให้ความคุ้มครองการประกอบธุรกิจ อันได้แก่สนธิสัญญาทางไมตรีและการพาณิชย์ ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกาได้กล่าวถึงการประกอบอาชีพและวิชาชีพของคนชาติแห่งรัฐภาคีสัญญา แต่เป็นข้อยกเว้นของหลักการในเรื่องความคุ้มครองทางการประกอบธุรกิจ^๖ ในข้อ ๔ (๑) ให้ความคุ้มครองแก่คนชาติและบริษัทของภาคีแต่ละฝ่ายโดยให้ได้รับผลประโยชน์อย่างคนชาติในเรื่องเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ และในข้อ ๔(๓) บัญญัติยกเว้นไว้ว่า ความคุ้มครองตามบทแห่งข้อ ๔ (๓) "ไม่รวมถึงการประกอบวิชาชีพ หรืออาชีพที่ใดสงวนไว้สำหรับคนชาติของภาคีแต่ละฝ่าย" ทั้งนี้ขอมหมายความว่า รัฐภาคีแห่งสัญญาไม่ถูกจำกัดอำนาจในการวางข้อกำหนดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและวิชาชีพของคนต่างดาว นอกจากสนธิสัญญากับประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว ในปัจจุบันประเทศไทยก็มิได้มีข้อยกเว้นใด ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและวิชาชีพกับประเทศอื่นใดอีก ความคุ้มครองในการประกอบอาชีพและวิชาชีพของคนต่างดาวในประเทศไทยตามสนธิสัญญา จึงไม่มี

สำหรับประเทศในยุโรป ในปัจจุบันได้มีแนวโน้มในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนภูมิภาคในเรื่องการประกอบอาชีพและวิชาชีพมากยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน ด้วยการเปิดโอกาสให้คนชาติของประเทศภาคีได้รับข่าวสารการจ้างแรงงานระหว่างประเทศที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกและขจัดอุปสรรคเกี่ยวกับการทำงานระหว่างประเทศด้วย ข้อตกลงทำนองนี้อาจพบได้ในข้อตกลงของประเทศสมาชิกแห่งสภายุโรป (The Council of Europe) ได้จัดทำขึ้น ณ กรุงปารีส เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๑๙๕๕ คือ The European Convention on Establishment และอนุสัญญาขององค์การกรรมกรระหว่างประเทศ (International Labour Organization)

^๖ ๖
ดูหน้า ๔๑๐ ของวิทยานิพนธ์นี้

บทบัญญัติในเรื่องการประกอบอาชีพตาม The European Convention on Establishment ^๗ มีอยู่ภายใต้บทที่ ๔ ตั้งแต่มาตรา ๑๐ ถึง ๑๗ ซึ่งได้มีหลักการว่า สัญญาแต่ละฝ่ายจะอนุญาตให้คนชาติของสัญญาดีกฝ่ายหนึ่งประกอบอาชีพ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ภายในดินแดนของตนเท่าเทียมกับคนชาติ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้ออกกำหนดโดยสนธิสัญญาเป็นอย่างอื่น ข้อจำกัดนี้จะวางขึ้นได้จะต้องเกี่ยวกับความจำเป็นในภาวะทางเศรษฐกิจหรือสังคมเท่านั้น ในการอนุญาตให้ประกอบอาชีพนี้ ยอมใช้กับอุตสาหกรรมพาณิชย์กรรม กิจกรรมทางการเงิน เกษตรกรรม งานช่างฝีมือ และวิชาชีพ ไม่ว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น จะประกอบธุรกิจด้วยตนเองหรืออยู่ในฐานะลูกจ้าง เมื่อคนชาติของสัญญาใด ๆ ใ้รับอนุญาตให้ประกอบอาชีพโดยสัญญาดีกฝ่ายหนึ่งภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว จะต้องไม่ถูกวางข้อจำกัดสิทธิใด ๆ ในขณะที่ได้รับอนุญาต เว้นแต่ข้อจำกัดนั้นได้ใช้กับคนชาติของสัญญาฝ่ายหลังในสถานการณ์ทำนองเดียวกันด้วย อย่างไรก็ตาม สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด อาจสงวนอาชีพไว้แก่คนชาติของตนในงานตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับสาธารณะ หรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของรัฐ หรือการป้องกันประเทศ หรือจะกำหนดเงื่อนไขพิเศษที่พึงใจแก่คนต่างดาวก็ได้

สำหรับอนุสัญญาขององค์การกรรมกรระหว่างประเทศ International Labour Organization Convention -- Migration for Employment ได้กำหนดเรื่องเกี่ยวกับการจ้างแรงงานไว้ในอนุสัญญาเลขที่ ๔๗ ซึ่งเป็นอนุสัญญาเกี่ยวกับการเข้าเมืองเพื่อการจ้างแรงงาน อนุสัญญานี้ได้ทำขึ้นที่กรุงเจนีวา ในปี ๑๙๔๘ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้หลักประกันแก่คนเข้าเมืองในด้านการจ้างแรงงาน เพื่อให้ได้ซึ่งหลักประกันที่เหมาะสมและการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันในประเทศ ซึ่งบุคคลผู้นั้นได้รับการว่าจ้าง มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๑๐ ของอนุสัญญานี้จึงได้วางบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดให้มีขึ้นซึ่งขอมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์เกี่ยวกับโครงการของการจ้างแรงงาน ระเบียบเกี่ยวกับการเข้าเมืองเพื่อการจ้างแรงงาน

^๗ European Treaty Series No. 19, pp. 5-8.

มาตรการในการอำนวยความสะดวกในเรื่องการออกนอกประเทศ การเดินทาง การรับ
คนเข้าเมือง รวมทั้งการบริการในค่านอนามัย การปฏิบัติต่อกันต่างดาวโดยเท่าเทียมกัน
กับคนชาติในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้เช่น ค่าแรงงาน ที่อยู่อาศัย หลักประกันสังคม สมาชิกภาพ
ในสหพันธ์ทางการค้า สิทธิในการรวมเจรจาต่อรอง บริการการให้เปล่า ซึ่งชาวสารการ
จ้างแรงงานแก่คนเข้าเมือง และกรณีอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองคนเข้าเมือง อนุสัญญา
นี้ประกอบด้วยหนังสือทศทายอีก ๓ ฉบับ หนังสือทศทายฉบับที่ ๑ มี ๘ มาตรา ซึ่งเป็น
เรื่องเกี่ยวกับข้อกำหนดคนเข้าเมืองเพื่อการจ้างแรงงาน หนังสือทศทายฉบับที่ ๒ มี
๑๓ มาตรา เป็นเรื่องเกี่ยวกับการโอนคนเข้าเมือง เพื่อการจ้างงานในที่อยู่ภายใต้
ความอุปการะของรัฐบาล และหนังสือทศทายฉบับที่ ๓ มีสองมาตรา ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องของ
ไซสส่วนตัวและเครื่องมือของคนเข้าเมือง

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเลขที่ ๘๖ ซึ่งได้รับการรับรองโดยที่ประชุมครั้งที่ ๓๒
ขององค์การกรรมกรระหว่างประเทศ อันเป็นส่วนประกอบของอนุสัญญาเลขที่ ๘๙ นี้
ซึ่งมีบทบัญญัติในรายละเอียดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายของแรงงานจากประเทศหนึ่งไปยังอีก
ประเทศหนึ่ง รวมทั้งการแสวงหามาซึ่งบริการเกี่ยวกับการจ้างแรงงานโดยโคเปเลา
การอำนวยความสะดวกในด้านการฝึกอบรมในทางวิชาชีพ การโอนรายได้เงินออกและทุน
การโคมาซึ่งการศึกษา และการพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในเรื่อง
การสงเคราะห์ เพื่อเป็นแบบอย่างแก่รัฐบาลที่ประสงค์จะเข้าทำสัญญากับประเทศอื่นใน
เรื่องการโอนคนงาน โคมีแบบอนุสัญญามาตรฐานและคำแนะนำทศทายรวมอยู่ในเอกสารนี้ด้วย

๘
Convention (No. 97), concerning Migration for Employment
(Revised 1949) and Recommendation (No. 86) concerning Migration for
Employment (Revised 1949), "International Labour Conference Thirty
Session Geneva, 1949, Record of Proceedings (Geneva: International
Labour Office, 1951), pp. 784, 808.

๓. หลักเกณฑ์ตามกฎหมายไทย

๓.๑ หลักทั่วไปของกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างดาว

กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างดาวนี้ ทำนองเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างดาวที่ได้ออกในรูปของประกาศของคณะปฏิวัติ กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างดาวได้แก่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒^๔ ซึ่งเป็นกฎหมายกำหนดมาตรการการควบคุมและบริหาร เกี่ยวกับการทำงานของคนต่างดาวในประเทศไทย วัตถุประสงค์ในการออกกฎหมายฉบับนี้ก็เพื่อที่จะวางแนวทางในการทำงานของคนต่างดาวให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็มีให้เป็นการกระทบกระเทือนต่อการประกอบอาชีพของคนไทยในประเทศด้วย ดังจะเห็นได้ในคำปรารภตอนต้นของประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ว่า

ในปัจจุบันนี้มีคนต่างดาวทำงานอยู่ในราชอาณาจักรเป็นจำนวนมากและทวีขึ้นเป็นลำดับ ทำให้ตลาดแรงงานในประเทศลดน้อยลง เป็นผลกระทบกระเทือนแก่การดำรงชีวิตของคนไทย สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และขอบเขตการทำงานของคนต่างดาวเพื่อช่วยคุ้มครองให้คนไทยได้มีงานทำ

กฎหมายการทำงานฉบับนี้มีมิใช่เป็นกฎหมายควบคุมการประกอบอาชีพและวิชาชีพของคนต่างดาวฉบับแรก ประเทศไทยได้เคยมีกฎหมายในทำนองนี้มาเป็นเวลายาวนานแล้ว หากแต่เป็นกฎหมายที่ควบคุมการประกอบอาชีพและวิชาชีพของคนต่างดาวเฉพาะประเภท มิได้เป็นการห้ามโดยทั่วไป อีกทั้งมาตรการการควบคุมก็มีได้เป็นไปอย่างรัดกุม ดังที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการทำงานฉบับนี้ ในอดีต กฎหมายที่นับว่ามีความสำคัญในการควบคุมการประกอบอาชีพและวิชาชีพของคนต่างดาวนั้น ได้แก่ "พระราชบัญญัติช่วยอาชีพและวิชาชีพ

^๔ ราชกิจจานุเบกษา, (๘๘ : ๘๐ : ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕)

พุทธศักราช ๒๔๘๔" และยังมีกฎหมายอื่น ๆ ในลักษณะนี้อยู่กระจัดกระจายเป็นจำนวนไม่น้อย ๑๐ กฎหมายฉบับดังกล่าวได้รับการยกเลิกโดยแจ้งชัดตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ควบ นอกจากนั้นก็ยังมียกเลิกบรรดากฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วใน ประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้ใช้ประกาศของ คณะปฏิวัติฉบับนี้แทนด้วย ๑๑

ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒ นี้ได้ตราขึ้นเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันเดียวกัน โดยข้อ ๓๗ ให้ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้มีผลบังคับเมื่อพ้น ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป จึงเป็นผลให้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นต้นมา

๓.๑.๑ งานในอาชีพและวิชาชีพที่ต้องควบคุม กฎหมายฉบับนี้ได้นิยาม คำว่า "ทำงาน" หมายความว่าการทำงานโดยใ้กำลังกายหรือความรู้ให้แก่ตนเองหรือ บุคคลอื่นด้วยประสงค์ค่างหรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม ๑๒ ด้วยคำจำกัดความนี้ การทำงานจึงประกอบด้วยการประกอบอาชีพและวิชาชีพทุกประเภท แม้จะเป็นที่ให้แก่ ตนเองหรือครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เช่น เป็นเจ้าของกิจการ และดูแลกิจการของ ตนเองด้วย หรือช่วยคู่สมรสหรือช่วยบุตรทำงานก็อยู่ในข่ายซึ่งต้องขออนุญาตทั้งสิ้น ๑๓

๑๐ ศี โศ ในบทที่ ๔ ที่ ๔๕ หน้า ๔๕๕

๑๑ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ข้อ ๑

๑๒ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๔ วรรค ๒

๑๓ สารสำคัญแห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒, เอกสารเผยแพร่ของ กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (พระนคร : ศูนย์อุปกรณ์การฝึก) หน้า ๘.

โดยทั่ว ๆ ไปจากดาวไควว่า งานในอาชีพและวิชาชีพทุกประเภทที่อยู่ภายใต้การควบคุมของ
กฎหมายฉบับนี้ การที่คนต่างดาวจะทำงานในอาชีพหรือวิชาชีพใดใดหรือไม่เพียงใด ย่อม
ต้องคำนึงถึงกฎหมายฉบับนี้เป็นเบื้องต้น อาชีพและวิชาชีพที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมาย
นี้อาจแบ่งได้เป็นสองกรณีใหญ่ ๆ คือ งานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างดาวทำ และงาน
ที่คนต่างดาวจะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาต

โดยนัย ข้อ ๕ แห่งกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างดาว ซึ่งบัญญัติว่า
"งานในอาชีพและวิชาชีพใดที่จะห้ามคนต่างดาวทำในท้องที่ใด เมื่อใด โดยห้ามเด็ดขาด
หรือห้ามโดยมีเงื่อนไขอย่างไร เพียงใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา" ในปัจจุบัน
พระราชกฤษฎีกาที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรานี้ ได้แก่ "พระราชกฤษฎีกา
กำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างดาวทำ พ.ศ. ๒๕๑๖" ซึ่งประกาศ ณ วันที่ ๑๒
มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖^{๑๔} พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้กำหนดงานในอาชีพหรือวิชาชีพตาม
ที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ เป็นงานที่ห้ามคนต่างดาวทำ เพื่อเป็นการค้าหรือ
หารายได้โดยเด็ดขาดในทุกท้องที่แห่งราชอาณาจักร โดยใช้อย่างบังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและ
วิชาชีพที่ห้ามคนต่างดาวทำมี ๓๘ รายการ ได้แก่

๑. งานคำนวณ จักรระบบ วิจัย วางแผน ทดสอบ ควบคุมหรือแนะนำใน
 คานการก่อสร้าง หรือวิศวกรรมโยธา
๒. งานออกแบบหรือเขียนแบบอาคารหรือสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรม
 รวมทั้งงานให้คำแนะนำ ประมาณราคาและควบคุมการก่อสร้างให้เป็น
 ไปตามแบบแปลน
๓. งานควบคุมตรวจสอบหรือให้บริการทางบัญชี
๔. งานให้บริการทางกฎหมายหรืออรรถคดี

^{๑๔} ราชกิจจานุเบกษา, (๕๐ : ๒๔ : ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๖), (พิเศษ).

๕. งานเส้มียนพนักงานหรืองานเดชานุกการ
๖. งานนายหนาหรืองานตัวแทน
๗. งานชายทอคคจลาค
๘. งานชายของหนาราน
๙. งานเวชายสินคา
๑๐. งานคักดม งานคักดม หรืองานเสริมสวย
๑๑. งานมคคุเทศกหรืองานญจันนำเทียว
๑๒. งานกลสิกรรม งานเลียงสัว งานป่าไม้ หรืองานประมง ยกเวณงาน
ที่ใชความชำนาญงาน เฉพาะสาขาหรืองานควบคุมดูแลฟาร์ม
๑๓. งานทำเครื่องดม
๑๔. งานสาวและบิคเกลียวไหมควยมือ
๑๕. งานทอผาควยมือ
๑๖. งานทำผลิตภัณฑ์จากผาไหมควยมือ
๑๗. งานประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย
๑๘. งานเรียงตัวพิมพ์อักษรไทยควยมือ
๑๙. งานทำเครื่องเขิน
๒๐. งานซึบซึยานยนต์หรืองานซึบซึยานพาหนะที่ไม่ใช่เครื่องจักรหรือเครื่องกล
ยกเวณงานซึบซึเครื่องบินระหว่างประเทศ
๒๑. งานทำพระพุทธรูป
๒๒. งานทำกระดาษสาควยมือ
๒๓. งานมวนบุหรืควยมือ
๒๔. งานทำหมวก
๒๕. งานทำที่นอนหรือผาหมนวม
๒๖. งานทำร่มกระดาษหรือผา
๒๗. งานทำรองเท้า
๒๘. งานแกะสลักไม้

๒๙. งานทำมีด
๓๐. งานเจียรระไนหรือขัดเพชรหรือพลอย
๓๑. งานทำเครื่องทอง เครื่องเงินหรือเครื่องโลหะมีค่าอื่น
๓๒. งานปั้นหรือทำเครื่องปั้นดินเผา
๓๓. งานทำเครื่องดนตรีไทย
๓๔. งานทำตุ๊กตาไทย
๓๕. งานก่ออิฐ งานช่างไม้ หรืองานก่อสร้างอื่น
๓๖. งานทำบาตร
๓๗. งานทอเสื่อหรืองานทำเครื่องใช้ควย กก หวาย ปอ ฟางหรือเชือกไม้ไผ่
๓๘. งานทำเครื่องลงหิน
๓๙. งานกรรมกร

งาน ๓๙ ประเภทตามพระราชกฤษฎีกานี้เป็นงานที่ต้องห้ามอยู่แล้วตามพระราชบัญญัติช่วยอาชีพและวิชาชีพ พ.ศ. ๒๔๘๘ สิบเจ็ดประเภท ดังนั้นจึงเป็นงานที่ห้ามเพิ่มขึ้นจากเดิมอีกยี่สิบสองประเภท ในการตีความว่างงานที่ห้ามแต่ละประเภทมีลักษณะเป็นอย่างไร ให้ถือตามที่กำหนดไว้ในหนังสือการจกมาตราชานประเภทอาชีพแห่งประเทศไทย^{๑๕}

ในปัจจุบันคนต่างดาว ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้ ย่อมไม่อาจประกอบอาชีพหรือวิชาชีพเหล่านี้ได้ ส่วนงานในอาชีพหรือวิชาชีพอื่น ๆ คนต่างดาวจะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^{๑๖} ดังนั้น งานในอาชีพและวิชาชีพทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับคนต่างดาว ย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายฉบับนี้ทั้งสิ้น

^{๑๕} สารสำคัญแห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒, เรื่องเดิม, หน้า ๔

^{๑๖} ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒ ข้อ ๖

๓.๑.๒ บุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย แม้ว่าโดยสาร สำคัญของกฎหมาย กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวโดยบัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อห้ามและควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว โดยเฉพาะเจาะจง แต่เพื่อที่จะให้การควบคุมเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ กฎหมายจึงได้กำหนดหน้าที่ไม่แต่เพียงของบุคคลคนต่างด้าวเท่านั้น แต่ยังได้กำหนดหน้าที่ของผู้ที่เป็นนายจ้าง และผู้ที่ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวอีกด้วย ๑๗

อย่างไรก็ดี บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรณีหลังนี้มีเพียงเล็กน้อย และเป็นส่วนประกอบเพื่อให้การควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวเป็นไปอย่างรัดกุมยิ่งขึ้นเท่านั้น บุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้อย่างแท้จริงคือ คนต่างด้าว และคนต่างด้าวซึ่งอยู่ภายใต้ควบคุมของกฎหมายนี้ได้แก่คนต่างด้าว ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากคำจำกัดความของคำว่า "คนต่างด้าว" หมายความว่าบุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ๑๘

กล่าวโดยทั่วไปเมื่อได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการทำงานแล้ว กฎหมายฉบับนี้ย่อมกระทบกระเทือนถึงฐานะในการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย ในแทบทุกกรณี คนต่างด้าวส่วนใหญ่ที่ทำงานในอาชีพและวิชาชีพทุกประเภทยอมอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายนี้ไม่มากนักน้อย แต่อย่างไรก็ดีหลักทั่วไปดังกล่าวก็มีข้อยกเว้นโดยไม่บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวแก่บุคคลสองประเภทใหญ่ ๆ คือ คนต่างด้าว ซึ่งเป็นผู้ได้รับเอกสิทธิ์ทางการทูตประเภทหนึ่ง และคนต่างด้าวซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะในฐานะพิเศษที่กฎหมายระบุไว้อีกประเภทหนึ่ง

ในประเภทแรกขอ ๒ แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้มีบัญญัติว่า

"ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ไม่ใช้บังคับแก่คนต่างด้าว ซึ่งเป็น

- (๑) หัวหน้าคณะผู้แทนทางทูต หรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางทูต ซึ่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักร
- (๒) หัวหน้าคณะผู้แทนทางกงสุล หรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางกงสุล ซึ่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักร

๑๗ เรื่องเดียวกัน, ขอ ๑๗ และขอ ๑๘.

๑๘ เรื่องเดียวกัน, ขอ ๔.

(๓) บุคคลซึ่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักร โดยได้รับเอกสิทธิและความคุ้มกันตามกฎหมายอย่างเดียวกันกับที่บุคคลในคณะทูตแทนทางทูต ไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งหรืออยู่ในฐานะใด"

ส่วนในประเภทหลัง มีบัญญัติอยู่ในข้อ ๓ ความว่า

"ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ไม่ใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคนต่างดาว เฉพาะในฐานะดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลซึ่งรัฐบาลไทยอนุญาตให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่งในราชอาณาจักร

(๒) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักรเพื่อรัฐบาลไทย ตามความตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ

(๓) บุคคลซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วนภายในกำหนดเวลาไม่เกินสิบห้าวัน

(๔) บุคคลซึ่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา วัฒนธรรม ศิลปะ การกีฬา หรือกิจการอื่น ตามที่จะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ๑๕

๑๕ พระราชกฤษฎีกากำหนดให้คนต่างดาว ซึ่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจบางประการไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ราชกิจจานุเบกษา (๕๑ : ๓๑ : ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗) มาตรา ๓ บัญญัติว่า

"คนต่างดาวซึ่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในลักษณะต่อไปนี้ ไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ทั้งนี้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจที่เขามานั้น

(๑) เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลในการพัฒนาการศึกษาของชาติ รวมทั้งการฝึกอบรมครูและอาจารย์ และการสอนนักศึกษาหรือนิสิตในระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยของรัฐ

(๒) เพื่อให้ความช่วยเหลือในการฝึกสอนการกีฬาให้แก่กักกีฬาตามข้อตกลงกับองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย หรือ

(๓) เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมหรือศิลปะ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี"

- (๕) คนใช้ซึ่งเดินทางจากต่างประเทศมาทำงานประจำอยู่กับบุคคลใน (๑)
- หรือ (๒) หรือบุคคลในข้อ ๒"

๓.๑.๓ ฐานะการทำงานของคนต่างดาวเมื่อกฎหมายมีผลบังคับ เมื่อ
 กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างดาวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖
 แล้ว ฐานะในการทำงานของคนต่างดาวทั้งปวงไม่ว่าจะเป็นผู้ซึ่งทำงานอยู่ก่อนหรือหลังวัน
 กฎหมายมีผลบังคับยกเว้นคนต่างดาวที่ได้รับเอกสิทธิ์ทางการทูต และคนต่างดาวที่มาปฏิบัติ
 หน้าที่พิเศษเฉพาะกรณีดังกล่าว ยอมถูกระทบกระเทือนโดยผลแห่งกฎหมายนี้ ซึ่งมี
 ผลให้คนต่างดาวมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับที่กฎหมายบัญญัติไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม
 ฐานะและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างดาวในกรณีที่คนต่างดาวทำงานอยู่แล้ว
 ก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับ ย่อมแตกต่างไปจากคนต่างดาวที่ประสงค์ที่จะทำงานภายหลัง
 วันที่กฎหมายมีผลบังคับ

ในกรณีที่คนต่างดาวใดทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่กฎหมายว่าด้วยการทำงานนี้มี
 ผลบังคับ คือผู้ที่ทำงานอยู่ก่อนวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ โดยทั่วไปสิทธิการทำงาน
 ของคนต่างดาวประเภทนี้ไม่ถูกระทบกระเทือนโดยผลแห่งการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้
 ทั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายยอมให้มีผลย้อนหลังไปต่อกิจกรรมของบุคคลที่ได้รับมาแล้ว
 กล่าวคือ งานที่คนต่างดาวทำอยู่ก่อนนั้นแม้จะเป็นงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างดาว
 ทำตามพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดห้ามแก่คนต่างดาว ซึ่งทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่กฎหมายมีผล
 บังคับไม่ การที่กฎหมายไม่มีผลย้อนหลังในการตัดสิทธิของคนต่างดาวในกรณีเช่นนี้ยอม
 เป็นคุณแก่คนต่างดาวที่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นอยู่ ไม่แต่เพียงทำให้สามารถประกอบ
 อาชีพหรือวิชาชีพต่อไปเท่านั้น ยังเป็นการช่วยจำกัดปริมาณอาชีพหรือวิชาชีพเฉพาะสาขา
 ที่ต้องห้ามนั้นอยู่ในขอบเขตจำกัด ซึ่งเป็นการจำกัดการแข่งขันกันระหว่างคนต่างดาวด้วยกัน
 อีกด้วย กฎหมายได้ให้สิทธิแก่คนต่างดาวประเภทนี้ทำงานที่ตนเคยทำอยู่ก่อนวันที่กฎหมาย
 นี้บังคับทำงานนั้นต่อไปตลอดชีวิต โดยกำหนดเงื่อนไขไว้แต่เพียงให้คนต่างดาวต้อง
 แสดงเจตนาว่าจะทำงานนั้นต่อไปภายในเวลาที่กำหนดไว้เท่านั้น หากคนต่างดาวปฏิบัติเป็น

ไปตามเงื่อนไขแล้วก็อาจกล่าวได้ว่ากฎหมายนี้มีโคกระทบกระเทือนฐานะของคนต่าง
ที่ทำงานอยู่ก่อนวันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับเลย อย่างไรก็ตามให้สิทธิดังกล่าวยอมต้องมี
ขอบเขตจำกัดเฉพาะคนต่างที่มิดินที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้า
เมือง เท่านั้นที่มีสิทธิสมบูรณ์ดังกล่าว ส่วนคนต่างที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราช
อาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายคนเข้าเมือง ก็มีสิทธิทำงานต่อไปเพียงเท่าเวลา
ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร และอย่างมากไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศของ
คณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับเท่านั้น ๒๐

สำหรับคนต่างที่มีอยู่ในเงื่อนไขดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นคนต่าง
ที่มิดินที่อยู่ในประเทศไทย และทำงานอยู่แล้วก่อนที่กฎหมายมีผลใช้บังคับแต่มิได้แสดงความ
ประสงค์ที่จะทำงานต่อไปภายในเวลากำหนดก็ถือเป็นคนต่างที่มิดินที่อยู่ก่อนแต่
ประสงค์จะทำงานหลังวันที่กฎหมายมีผลบังคับก็ หรือเป็นผู้ที่เข้ามาประเทศไทยและประ
สงค์จะทำงานภายหลังวันที่กฎหมายมีผลบังคับก็ ยอมต้องอยู่ภายใต้บังคับของประเภทแห่ง
งานในอาชีพและวิชาชีพที่ตองห้ามตามพระราชกฤษฎีกาทั้งสิ้น มีข้อยกเว้นอยู่ประการเดียว
สำหรับกรณีของคนต่างที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วย
การส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมและตามกฎหมายอื่นเท่านั้น ๒๑

ในทุกกรณีคนต่างที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการทำงานของ
คนต่าง ประสงค์จะทำงานต่อไปจากงานที่คนทำอยู่ก่อนแล้วก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับ
หรือประสงค์จะทำงานใหม่ เปลี่ยนการทำงาน หรือเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน จะต้อง
ได้รับอนุญาตก่อนทั้งสิ้น วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างในกรณีต่าง ๆ
ย่อมมีความแตกต่างกันในรายละเอียด

๒๐ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ขอ ๓๔

๒๑ เรื่องเดียวกัน, ขอ ๖ และขอ ๘

๓.๒ หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างดาว

หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างดาวนี้ อาจแยกพิจารณาเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ :-

๓.๒.๑ การขอใบอนุญาตทำงาน

กฎหมายไควางเป็นหลักทั่วไปไว้วางานทุกประเภท คนต่างดาวจะทำไควต่อเมื่อใคร่ขออนุญาต และไควบัญญัติหลักเกณฑ์การขออนุญาตไว้แต่ละกรณีแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังไควกำหนดโทษแก่คนต่างดาวที่ทำงานโดยฝ่าฝืนกฎหมายไควควย กล่าวคือ "คนต่างดาวผู้ไควทำงานโดยฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามขอ ๕ ของระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ" ๒๒

๓.๒.๑.๑ สถานที่ยื่นคำขอใบอนุญาต

ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างดาว ในเบื้องต้นพึงพิจารณาถึงสถานที่ที่จะยื่นคำขอ ซึ่งตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๑๖) ออกตามความในประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒ ข้อ ๑. บัญญัติว่า :-

" การขอรับใบอนุญาตทำงาน การขอต่ออายุใบอนุญาตทำงาน การขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงาน และการขอเปลี่ยนการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานนายทะเบียนการทำงานแห่งจังหวัดที่เป็นที่ตั้งสถานที่ทำงานหรือสำนักงานของคนต่างดาวผู้ยื่นคำขอ ดังต่อไปนี้

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ไหย่น ณ สำนักงานนายทะเบียนการทำงาน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย หรือสถานที่อื่นตามที่อธิบดีกรมแรงงานประกาศกำหนด

(๒) ในจังหวัดขอนแก่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดสงขลา ไหย่น ณ สำนักงานนายทะเบียนการทำงาน ซึ่งตั้งอยู่ ณ สำนักงานแรงงานเขต กรมแรงงาน ประจำจังหวัดดังกล่าว

(๓) ในจังหวัดอื่นนอกจากใน (๑) และ (๒) ให้นับ ณ สำนักงาน
นายทะเบียนการทำงาน ซึ่งตั้งอยู่ ณ ศาลากลางจังหวัดนั้น ๆ"

๓.๒.๑.๒ วิธีการยื่นคำขออนุญาต

การยื่นคำขออนุญาตนี้ ผู้ยื่นคำขอจะเป็นคนต่างดาวหรือนายจ้าง
หรือผู้ที่ประสงค์จะว่าจ้างคนต่างดาวก็ดี ในการยื่นนั้นไม่จำเป็นต้องไปยื่นด้วยตนเอง
อาจมอบหมายให้นายจ้าง สมาคมมูลนิธิที่เป็นสมาชิกอยู่หรือผู้แทน นำคำขอที่กรอกเสร็จแล้ว
พร้อมด้วยหลักฐานไปยื่นแทนก็ได้^{๒๓} แบบ และหลักฐานประกอบคำขอ เป็นไปตาม
ประเภทแห่งการขอในกรณีต่าง ๆ ดังนี้ :-

๓.๒.๑.๒.๑ คนต่างดาวผู้มีเงินที่อยู่และทำงานอยู่ก่อนวันที่กฎหมายมีผล

บังคับ

คนต่างดาวในกรณีนี้ต้องควมบทบัญญัติข้อ ๓๘ วรรคแรกของ
ประกาศคณะปฏิวัติ ซึ่งบัญญัติว่า :-

"คนต่างดาวซึ่งมีเงินที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วย
คนเข้าเมืองและทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์
จะทำงานนั้นต่อไป ให้นับคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายใน ๙๐
วัน นับแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ เมื่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายได้
รับคำขอแล้วให้ออกใบอนุญาตให้โดยมิชักช้า"

^{๒๓} กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย "ขอแนะนำสำหรับคนต่างดาวในเขต
กรุงเทพมหานครในการปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๗๒๒ "หนังสือพิมพ์
ข่าวพาณิชย์, ประจำวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๑๖.

^{๒๔} กฎ "กรมแรงงานเตือนต่างดาวระวังถูก "ต้ม" หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
ประจำวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๖ ประกอบ.

คนต่างดาวตามความในข้อนี้ คือ คนต่างดาวซึ่งถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่ และทำงาน อยู่แล้วก่อนวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๖ ไม่ว่าจะทำงานเป็นผู้ดูแลกิจการของตนเองหรือเป็น ลูกจ้างหรือประกอบอาชีพอิสระด้วยตัวของตัวเอง หรือช่วยสามี ภรรยา บุตรหลาน หรือญาติ ทำงาน (ไม่รวมถึงการทำงานบ้าน) โดยได้รับค่าจ้างหรือไม่ก็ตาม ๒๕ คนต่างดาว ประเภทนี้ต้องยื่นคำขอภายในวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ ในการขออนุญาตจะต้องยื่นแบบ พท.๑ พร้อมควยหลักฐานและเอกสารดังต่อไปนี้ ๒๖

- (ก) ใบสำคัญประจำตัวคนต่างดาวหรือใบสำคัญแสดงถิ่นที่อยู่
- (ข) หนังสือรับรองของนายจ้างแสดงการทำงาน หรือหลักฐานแสดงว่าได้ ทำงานนั้นอยู่แล้ว
- (ค) สำเนาทะเบียนบ้าน
- (ง) รูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงและไมสวมหมวก ขนาด ๕ x ๖ ซม. ซึ่งถ่าย มาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวนสามรูป

สำหรับกรณีของคนต่างดาวผู้ยื่นคำรอนั้นเป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระด้วยตนเอง ไม่ได้เป็นลูกจ้างผู้อื่น ในกรณีเช่นนี้การที่เจ้าหน้าที่จะเรียกดูหลักฐานเพื่อแสดงว่าได้ ประกอบอาชีพนั้นมาก่อนอาจเรียกใบเสร็จชำระเงินค่าภาษีเงินได้หรือภาษีการค้า หรือ ในกรณีที่เป็นการประกอบวิชาชีพซึ่งกฎหมายบังคับให้ต้องมีก็เรียกใบอนุญาตนั้น ๆ คูได้ เมื่อคนต่างดาวโดยนหลักฐานถูกต้องแล้ว อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีได้มอบหมายจะต้องออกใบ อนุญาตให้ คนต่างดาวซึ่งทำงานโดยมิได้รับอนุญาตในกรณีนี้ ย่อมมีความผิด ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท ๒๗

๒๕ กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, ชาวพาดินชัย, เรื่องเกิม, หน้าเดียวกัน.

๒๖ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๑๖) ออกตามความในประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒, ข้อ ๒.

๒๗) ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ข้อ ๒๖ .

๓.๒.๑.๒.๒ คนต่างดาวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร เป็น
การชั่วคราวและทำงานอยู่ก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับ

คนต่างดาวในกรณีของควย ขอ ๓๔ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า :

"คนต่างดาวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักร เป็นการ
 ชั่วคราวตามกฎหมายว่าควยคนเขาเมือง และทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่ประกาศของคณะ
 ปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ คงทำงานต่อไปได้เพียงเท่าเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร
 แต่ถาระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร เกิน ๕๐ วันนับแต่วันที่ประกาศของ
 คณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ และผู้นั้นประสงค์จะทำงานต่อไปให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต"

คนต่างดาวที่มีฐานะเป็นผู้อยู่ชั่วคราวตามกฎหมายว่าควยคนเขาเมือง
 และทำงานอยู่ก่อนวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๖ ยอมทำงานนั้นต่อไปได้โดยไม่ต้องขออนุญาต
 แต่อย่างใด แต่หากวาระเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราวนั้นเกินกว่า
 วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ และคนต่างดาวประสงค์จะทำงานนั้นต่อไปแล้ว คนต่างดาว
 นั้นย่อมจะต้องยื่นคำขอตานองเกี่ยวกับคนต่างดาวที่ประสงค์จะทำงานใหม่ภายหลังจากที่
 กฎหมายนี้มีผลใช้บังคับแล้ว ในกรณีเช่นนี้คนต่างดาวประเภทนี้ย่อมไม่อาจทำงานใน
 อาชีพและวิชาชีพที่ตองห้ามตามพระราชกฤษฎีกาได้ อีกทั้งยังต้องมีคุณสมบัติของผู้ขอ
 อนุญาตทำงานตามที่กำหนดไว้ควย ๒๔

การยื่นคำขอในกรณีนี้ให้ใช้แบบ ตท. ๒ พร้อมควยหลักฐานและ
 เอกสารดังต่อไปนี้ ๒๕

(ก) หนังสือเดินทาง หรือใบสำคัญแสดงถิ่นที่อยู่ หรือใบสำคัญ
 ประจำตัวคนต่างดาว

๒๔ เรื่องเดียวกัน ข้อ ๖, กุหน่า ของวิทยานิพนธ์นี้

๒๕ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (๒๕๑๖), ข้อ ๓

- (ข) หนังสือรับรองคุณวุฒิสถานศึกษาหรือฝึกอบรมออกให้หรือรับรองความสามารถ ซึ่งนายจ้างหรือสถานประกอบการที่เคยทำงานอยู่ออกให้
- (ค) ใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในประเทศไทย ซึ่งรับรองว่าไม่เป็นบุคคลวิกลจริต
- (ง) รูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงและไมสวมหมวก ขนาด ๔ x ๖ ซม. ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวนสามรูป

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอใบอนุญาตทำงานโดยจะไปทำงานเป็นลูกจ้างของบุคคลหรือสถานประกอบการใด ให้นำหนังสือรับรองจากการจ้างของนายจ้างมาแสดงพร้อมด้วยหลักฐานประกอบเหตุผลของนายจ้างที่ไม่จ้างบุคคลที่มีสัญชาติไทยเข้าทำงาน เช่น ประกาศรับสมัครงานที่ลงในหนังสือพิมพ์ แต่ไม่มีผู้สมัคร เป็นต้น เมื่อได้ตรวจสอบหลักฐานของนายจ้างดังกล่าวแล้ว ถ้าพิจารณาเห็นว่าประกาศรับสมัครงานของนายจ้างยังไม่เป็นที่ทราบโดยทั่วถึงกัน ให้ผู้ตรวจสอบพิจารณาคำเนิการประกาศหาคนไทยทางวิทยุหรือหนังสือพิมพ์อีกชั้นหนึ่ง ในการพิจารณาอนุญาตหรือไม่ยอมอยู่ในดุลพินิจของอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ในกรณีที่คนต่างดาวทำงานโดยมิได้รับใบอนุญาตในกรณีนี้ของระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท ๓๐

๓.๒.๑.๒.๓ คนต่างดาวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตาม
กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น

คนต่างดาวในกรณีเป็นคนต่างดาวอีกประเภทหนึ่งที่ถูกระทบกระเทือนโดยกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างดาวแต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เนื่องจากการทำงานของคนต่างดาวประเภทนี้ได้รับการพิจารณาอนุญาตจากหน่วยราชการ เช่น สำนักงานส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นตามเอกสิทธิ์ที่ได้รับ

๓๐ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒, ข้อ ๒๖.

อยู่แล้ว การกำหนดให้คนต่างดาวประเภทนี้มาขออนุญาตอีก ก็เพื่อเป็นการอุดช่องโหว่ในการควบคุม ท่านองคมนตรีที่คนต่างดาวมีถิ่นที่อยู่และทำงานอยู่ก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับ กล่าวคือ คนต่างดาวประเภทนี้อาจทำงานในประเภทซึ่งต้องห้ามตามพระราชกฤษฎีกาได้ และผู้ขออนุญาตไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ในการยื่นขออนุญาตกรณีนี้ คนต่างดาวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือตามกฎหมายอื่น ไม่ว่าจะเข้ามาก่อนหรือหลังวันที่ประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้จะมีผลบังคับ ได้รับการปฏิบัติท่านองคมนตรีจะแตกต่างกันก็แต่เฉพาะเงื่อนไขในการยื่นคำขอเท่านั้น กล่าวคือ ถ้าเป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่นก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้บังคับ ก็ต้องยื่นคำขอภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้บังคับ หรืออีกนัยหนึ่งภายในวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๖ ถ้าเป็นกรณีเข้ามาหลัง ก็ต้องยื่นคำขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนต่างดาวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร ทั้งนี้เป็นไปตามความแห่งข้อ ๘ ซึ่งบัญญัติว่า :-

"คนต่างดาวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมหรือตามกฎหมายอื่น ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนต่างดาวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร

คนต่างดาวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่ง ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้บังคับ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้บังคับ เมื่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายได้รับคำขอแล้วให้ออกใบอนุญาตให้โดย

มีชกษา"

การยื่นขอในกรณีนี้ไซ้แบบ ศท.๑ พร้อมควยหลักฐานและเอกสารดังต่อไปนี้ ๓๑

- (ก) หนังสือเดินทางพร้อมควยหลักฐานแสดงการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร
- (ข) เอกสารรับรองว่าได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าควยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น
- (ค) รูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงและไม้สวมหมวก ขนาด ๕ x ๖ ซม. ซึ่งถ่ายมาแล้วไม้เกินหกเดือน จำนวนสามรูป

การออกใบอนุญาตกรณีนี้ทำนองเดียวกับกรณีที่ยื่นคำขอเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่และทำงานอยู่ก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับ กล่าวคือ เมื่อพิจารณาเอกสารและหลักฐานครบด้วยถูกต้องแล้ว อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะต้องออกใบอนุญาตให้ คนต่างควยซึ่งทำงานโดยมิได้ขอรับใบอนุญาตในกรณีนี้ต้องระวางโทษปรับไม้เกินหนึ่งพันบาท ๓๒

๓.๒.๑.๒.๔ คนต่างควยซึ่งประสงค์จะทำงานภายหลังวันที่กฎหมายมีผล

บังคับ

คนต่างควยซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย แต่มิได้ทำงานอยู่ก่อนวันที่กฎหมายไซ้บังคับหรือทำงานอยู่แต่มิได้แจ้งความประสงค์จะทำงานต่อไปตามกรณีในข้อ ๓.๒.๑.๒.๑ กิติ หรือคนต่างควยที่เข้ามาประเทศไทยภายหลังวันที่กฎหมายไซ้บังคับแล้วกิติ หากประสงค์จะทำงานก็จะทำงานในอาชีพหรือวิชาชีพเฉพาะที่ไม้ต้องห้ามตามพระราชกฤษฎีกาเท่านั้น ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นต้นมา คนต่างควยที่ไม้อยู่ในกรณี ๓.๒.๑.๒.๑ และ ๓.๒.๑.๒.๓ ยอมไม้มีสิทธิประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดใน ๓๕ ประเภทดังกล่าว และหากประสงค์จะประกอบอาชีพหรือวิชาชีพประเภทอื่นใดก็จะต้องขออนุญาตก่อน ดังที่ข้อ ๒ บัญญัติว่า :-

๓๑ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (๒๕๑๖) ข้อ ๒

๓๒ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ข้อ ๒๖

"ภายใต้บังคับแห่งข้อ ๕ และข้อ ๓๔ งานใดมิไต่ถามไว้ในพระราช
กฤษฎีกาซึ่งออกตามความในข้อ ๕ คนต่างดาวจะทำไต่ถามเมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดี
หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย"

คนต่างดาวที่จะยื่นคำขออนุญาตในกรณีนี้จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติที่
ระบุไว้ในข้อ ๕ ด้วย ซึ่งความในข้อ ๕ มีดังนี้

"คนต่างดาวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตตามข้อ ๖ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักร
ชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
- (๒) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต
- (๓) มีความรู้ความสามารถในการทำงานตามที่ขอรับใบอนุญาต"

แบบและวิธีการยื่นคำขอ ตลอดจนหลักฐานและเอกสารประกอบคำขอในกรณี
นี้ ท่านองเกี่ยวข้องกับกรณีที่ใช้สำหรับคนต่างดาวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็น
การชั่วคราวก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ และประสงค์จะทำงานต่อไปตามกรณี
๓.๒.๑.๒.๒ กล่าวคือ แบบคำขอใช้แบบ ศท.๒ พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสารดังต่อไปนี้ ^{๓๓}

- (ก) หนังสือเดินทางหรือใบสำคัญแสดงถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคน
ต่างดาว
- (ข) เอกสารรับรองคุณวุฒิหรือความสามารถในการทำงาน
- (ค) ใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง ซึ่งรับรองว่าไม่เป็นบุคคลวิกลจริต
- (ง) รูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงและไม่สวมหมวก ขนาด ๕ × ๖ เซนติเมตร
ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวนสามรูป

การที่ทางการจะออกใบอนุญาตหรือไม่ยอมอยู่ในดุลพินิจของอธิบดีหรือผู้ซึ่ง
อธิบดีมอบหมาย ทั้งนี้จะพิจารณาถึงสาร สำคัญในการให้โอกาสการทำงานแก่คนไทยทำ
นองเดียวกับกรณี ๓.๒.๑.๒.๒ กวย

ในกรณีที่คนต่างท้าวทำงานโดยมิได้รับใบอนุญาตหรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนด
ในใบอนุญาตตามข้อ ๒ ของพระราชกฤษฎีกาไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ ๓๔

๓.๒.๑.๒.๕ นายจ้างยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานแทนคนต่างท้าว

นอกจากคนต่างท้าวซึ่งอาจยื่นขอเข้าทำงานในอาชีพและวิชาชีพภายใต้
กฎหมายแล้ว นายจ้างหรือผู้ที่ประสงค์จะจ้างชาวต่างท้าวเข้าทำงานในกิจการของตน
ก็อาจยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตแทนคนต่างท้าวที่ตนจะจ้างนั้นได้ตามข้อ ๗ บัญญัติเป็น
ความว่า

"ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง บุคคลใดประสงค์จะจ้างคน
ต่างท้าวเข้ามาทำงานในกิจการของตนในราชอาณาจักร จะยื่นคำขอรับใบอนุญาตแทนคน
ต่างท้าวนั้นต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายก็ได้

อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะออกใบอนุญาตให้แกคนต่างท้าวตามวรรค
หนึ่งใดต่อเมื่อคนต่างท้าวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว"

คำขอตินายจ้างเป็นผู้ยื่นนี้ใช้แบบ ทพ.๓ พร้อมควยหลักฐานและเอกสาร
ต่อไปนี้ ๓๕

๓๔ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ข้อ ๒๔

๓๕ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (๒๕๑๖) ข้อ ๒ (๕)

(ก) เอกสารรับรองคุณวุฒิหรือความสามารถในการทำงานของคนต่างดาว เช่น หนังสือรับรองวุฒิซึ่งสถานศึกษาออกให้ หรือหนังสือรับรองความสามารถในการทำงานซึ่งนายจ้างหรือสถานประกอบการที่คนต่างดาวนั้นเคยทำงานอยู่ออกให้

(ข) หลักฐานประกอบเหตุผลที่ไม่รับบุคคลที่มีสัญชาติเป็นไทย เข้าทำงาน เช่น ประกาศรับสมัครงานที่ลงในหนังสือพิมพ์ แต่ไม่มีผู้สมัคร เป็นต้น

(ค) ใบแนบแบบ ศท.๓ (รายการเกี่ยวกับคนต่างดาวที่จะจ้าง)

(ง) รูปถ่ายของคนต่างดาวครึ่งตัวหน้าตรงและไม่สวมหมวก ขนาด ๕ x ๖ ซม. ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวนสามรูป

การที่นายจ้างหรือบุคคลประสงค์ที่จะจ้างชาวต่างประเศยื่นคำขอใบอนุญาตแทนคนต่างดาวนั้นทางการจะยังไม่ออกใบอนุญาตให้แก่คนต่างดาวทราบเท่าที่คนต่างดาวนั้นยังไม่เข้ามาในราชอาณาจักร เมื่อคนต่างดาวได้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว คนต่างดาวจะต้องยื่นแบบ ศท.๒ พร้อมควยหลักฐานแล้ว เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบหลักฐานว่าถูกต้องตรงกับที่นายจ้างแจ้งไว้แล้วจึงจะออกใบอนุญาตทำงานให้แก่คนต่างดาวนั้น

๓.๒.๒ การออกใบอนุญาตทำงาน

การออกใบอนุญาตทำงานในทุกกรณีกฎหมายได้กำหนดให้อยู่ในอำนาจของอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ในทางปฏิบัติเมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอแล้ว จะออกใบรับให้แก่ผู้ขอ และมอบแบบคำขอพร้อมควยหลักฐานแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ในการตรวจสอบเจ้าหน้าที่จะตรวจรายละเอียดในแบบคำขอโดยเทียบเคียงกับหลักฐาน และเอกสารที่ยื่น อีกทั้งอาจมีการเรียกผู้ขออนุญาตมาพบเพื่อค้นหาเทียบกับรูปถ่ายและเพื่อสอบถามเพิ่มเติมเมื่อจำเป็น เมื่อตรวจสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่จะกำหนดวันนัดหมายและลงวันนัดหมายในใบรับคำขอที่มอบให้แก่ผู้ยื่นคำขอและแบบคำขอในกรณีต่าง ๆ เช่น นัดมาชำระเงินค่าธรรมเนียมและรับใบอนุญาต หรือนัดให้นำหลักฐานเพิ่มเติมมาแสดง เป็นต้น

ในกรณีที่ไม่มีความเห็นชอบในการออกใบอนุญาต ทางกรมก็จะออกใบอนุญาต
ทำงานให้แก่คนต่างชาตผู้ขอแบบใบอนุญาตทำงานนั้นไซ้แบบ ศท.๔ ทุกประเภทของการ
ทำงานที่อนุญาตซึ่งอาจจำแนกออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๓.๒.๒.๑ ใบอนุญาตทำงานที่ออกให้แก่คนต่างชาตที่มีถิ่นที่อยู่และทำงานอยู่
ก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับ

กรณีที่เป็นใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ยื่นขอตามแบบ ศท.๑ ใบอนุญาตชนิดนี้จะมี
อักษร ก. นำหน้าเลขที่ของใบอนุญาต ระยะเวลาของใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างชาต
ในกรณีนี้กฎหมายได้ระบุไว้ให้ใช้โคตตลอดชีวิตของคนต่างชาตนั้น เว้นแต่ผู้นั้นจะเปลี่ยนงาน
หรืออาชีพใหม่ ๓๖

๓.๒.๒.๒ ใบอนุญาตทำงานที่ออกให้แก่คนต่างชาตซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามา
ทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมหรือตามกฎหมายอื่น

ใบอนุญาตในกรณีนี้ออกให้ตามคำขอซึ่งยื่นตามแบบ ศท.๑ ใบอนุญาตชนิดนี้
ใช้อักษร ส. นำหน้าเลขที่ของใบอนุญาต ระยะเวลาของใบอนุญาตชนิดนี้ให้มีอายุเท่าที่
ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายนั้น ๆ ๓๗ ในทางปฏิบัติก็ให้ถือตามระยะเวลา
ที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกรณีอื่น โดย
ดูจากหนังสือแจ้งของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนฯ หรือจากหน่วยงานอื่น
แล้วแต่กรณี

๓.๒.๒.๓ ใบอนุญาตทำงานที่ออกให้แก่คนต่างชาตซึ่งประสงค์จะทำงาน
ภายหลังวันที่กฎหมายมีผลบังคับ

ใบอนุญาตในกรณีนี้ออกให้แก่ผู้ยื่นคำขอด้วยตนเองตามแบบ ศท.๒ หรือใน
กรณีที่นายจ้างยื่นคำขอแทนตามแบบ ศท.๓ ก็ตาม ใบอนุญาตชนิดนี้ใช้อักษร ล. นำหน้า
เลขที่ของใบอนุญาต ระยะเวลาของใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างชาตตามข้อนี้ อาจแยก

๓๖ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๗๒๒, ข้อ ๑๐(๑).

๓๗) เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๐ (๒).

พิจารณาได้เป็นกรณีพิเศษที่คนต่างดาวได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ชั่วคราว และคนต่างดาวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในกรณีพิเศษที่คนต่างดาวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่เป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองให้ถือตามระยะของการได้รับอนุญาตให้อยู่ โดยดูจากการตรวจลงตราประทับที่ประทับไว้ในหนังสือเดินทางในหนังสือของคนต่างดาวนั้น ถ้าเป็นคนต่างดาวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยมีหลักฐานใบสำคัญแสดงถิ่นที่อยู่มาแสดง ระยะเวลาการอนุญาตมิได้มีบัญญัติไว้ในกฎหมาย จึงต้องถือตามระเบียบปฏิบัติของกรมแรงงาน ในปัจจุบันทางการจะออกใบอนุญาตให้มีอายุใช้ชั่วคราวละหนึ่งปี ๗

ตามแบบใบอนุญาตทำงาน ตท.๔ ซึ่งออกให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตในกรณีต่าง ๆ เหล่านี้ นอกจากจะประกอบบรรยายรายละเอียดและรูปถ่ายของผู้ได้รับอนุญาต ลักษณะของงาน ท้องที่ที่อนุญาต พร้อมทั้งรายละเอียดของนายจ้างและที่ทำงานแล้ว ยังประกอบบรรยายการสำหรับการขออาณัติ รายการเปลี่ยนการทำงาน และรายการเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน อีกทั้งยังได้ระบุเงื่อนไขไว้ในปกหลังของใบอนุญาตดังนี้ :-

๗ การที่กฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลาของการอนุญาตในกรณีพิเศษที่คนต่างดาวที่ประสงค์ทำงานภายหลังวันที่กฎหมายมีผลบังคับนี้ ได้เกิดปัญหาการตีความอยู่ไม่น้อย ทั้งนี้ อาจตีความได้ว่ากฎหมายได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร หรือกฎหมายประสงค์จะให้ขอบเขตบัญญัติเกี่ยวกับกรณีพิเศษที่คนต่างดาวทำงานอยู่นอกกฎหมายมีผลบังคับ คือให้ใบอนุญาตใช้ได้ตลอดชีวิต ตามกรณีในข้อ ๑๐ (๑) ของประกาศคณะปฏิวัติเมื่อแรกเริ่มที่ของการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ ทางการศึกษาเหมือนจะมีความเห็นใหม่มาในกรณีหลัง (คู่มือสำคัญแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๗๒๒, เรื่อง เติม, หน้า ๘) แต่ในทางปฏิบัติในปัจจุบันได้ถือการตีความในกรณีแรก.

๑. ในระหว่างทำงานจะต้องถือใบอนุญาตทำงานนี้ติดตัวไว้เสมอ
๒. ผู้ถือใบอนุญาตต้องทำงานให้ตรงตามลักษณะของงาน สถานที่ทำงาน และท้องที่ในการทำงานตามที่ระบุไว้
๓. เมื่อเลิกทำงานตามใบอนุญาตนี้ ให้ส่งมอบใบอนุญาตคืนแก่นายทะเบียนการทำงานในท้องที่จังหวัดที่ตั้งสถานี่ทำงานหรือสำนักงานภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เลิกทำงาน"

๓.๒.๓ การต่ออายุใบอนุญาตทำงาน

ใบอนุญาตการทำงาน นอกจากใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ และทำงานอยู่ก่อนวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ เป็นใบอนุญาตที่มีกำหนดอายุการทำงานสิ้นสุดไว้ในกรณีเช่นนี้ ความจำเป็นที่จะต้องต่ออายุใบอนุญาตการทำงานย่อมเกิดขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ได้กำหนดกรณีที่จะมีการต่ออายุได้เป็น ๒ กรณี ได้แก่ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ กล่าวคือ ในกรณีแรกเป็นการต่ออายุใบอนุญาตในกรณีที่ใคร่ขอต่ออายุให้ต่ออายุการทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น ส่วนในกรณีหลัง เป็นการต่ออายุใบอนุญาตในกรณีใบอนุญาตชั่วคราวหมดอายุ

๓.๒.๓.๑ การต่ออายุใบอนุญาตในกรณีที่ใคร่ขอต่ออายุการทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น

ข้อ ๑๑ บัญญัติว่า "ในกรณีจำเป็นผู้รับใบอนุญาตตามข้อ ๑๐ (๒) จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขออนุญาตนายทะเบียน และให้นายทะเบียนต่ออายุให้เท่าที่ใคร่ขอต่ออายุตามกฎหมายนั้น ๆ โดยมีชักช้า"

คนต่างด้าวที่จะยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตในกรณีนี้จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่นแล้ว และงานที่ใคร่ขอต่ออายุนั้นต้องเป็นงานในอาชีพหรือวิชาชีพเดิมเคยในการยื่นคำขอนี้ให้ใช้แบบ ทท.๕ ยื่นพร้อมด้วยหลักฐานเอกสาร ^{๓๘} คือ

^{๓๘} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (๒๕๑๖) ข้อ ๔

- (ก) ใบอนุญาตทำงาน
- (ข) หนังสือเดินทาง และ
- (ค) เอกสารแสดงการอนุญาตให้ต่ออายุการทำงานในราชอาณาจักร
ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น

เมื่อเจ้าหน้าที่รับคำร้องแล้วจะต้งทำการตรวจสอบเพื่อให้เป็นที่เชื่อแน
ได้ว่าผู้ยื่นคำขอได้รับอนุญาตให้ต่ออายุการทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการ
ลงทุน หรือกฎหมายอื่น ๆ จริง หลักฐานสำคัญในการพิจารณาเพื่อให้ได้ความจริงตาม
ข้อนี้ คือหนังสือรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนหรือหน่วยงานอื่นที่
เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี เมื่อพิจารณาแล้วหากเป็นกรณีอนุญาตก็จะกรอกลงในช่องรายการ
ต่ออายุของใบอนุญาตด้วยการบันทึกหรือประทับตราการต่ออายุในทะเบียนใบอนุญาตนั้น ๆ
ส่วนระยะเวลาต่ออายุจะถึงวันใดขอมือตามเอกสารแสดงการต่ออายุจากสำนักงานส่งเสริม
การลงทุนหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๓.๒ การต่ออายุใบอนุญาตในกรณีใบอนุญาตชั่วคราวหมดอายุ

ข้อ ๑๒ บัญญัติว่า "ถ้าใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตตามข้อ ๑๐ (๓)
สิ้นอายุ และประสงค์จะทำงานนั้นอีก ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ
เมื่อใบอนุญาตสิ้นอายุแล้วการทำงานต่อไปไม่ได้ เว้นแต่นายทะเบียนจะอนุญาตให้ทำงาน
ได้ชั่วคราว"

ในการยื่นคำขอในกรณีนี้ให้ใช้แบบ ศท.๕ พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสาร
ต่อไปนี้ ๕๐ :-

๕๐ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๕

- (๑) ใบอนุญาตทำงาน
- (๒) หนังสือเดินทาง
- (๓) ใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง ซึ่งรับรองว่าไม่เป็นบุคคลวิกลจริต
- (๔) ถ้าเป็นลูกจ้างให้แสดงเอกสารรับรองของนายจ้างยืนยันความประสงค์ที่จะจ้างต่อ

ในการพิจารณาอนุญาตในกรณีเช่นนี้ เจ้าหน้าที่จะต้องทำการตรวจวิชาหรือตราที่ประทับในหนังสือเดินทางว่ามีกำหนดเวลาอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่ และอายุใบอนุญาตทำงานเทียบกับวันที่ยื่นว่า ค่าขอไต่ยื่นก่อนวันอนุญาตสิ้นอายุหรือไม่ อีกทั้งยังต้องตรวจพิจารณา เหตุที่ขอต่ออายุให้มิได้ถึง เหตุผลความจำเป็นที่แท้จริง เช่น ใ้ทำสัญญาจ้างทำงานให้แก่นายจ้างหรือผู้ว่าจ้างไว้ แ่งานยังไม่เสร็จสิ้น นายจ้างคนไทยเขาทำงานรับช่วงต่อไปไม่ได้ จำเป็นต้องจ้างต่อเป็นคน นอกจากนั้นยังต้องตรวจสอบเอกสารรับรองของนายจ้าง ซึ่งต้องมีสาร สำคัญว่า จะจ้างผู้ยื่นคำขอทำงานในกิจการของตนต่อไปในงานประเภทเดิม และจะให้ทำงานอยู่ในท้องที่เดิม ในกรณีสงสัยเจ้าหน้าที่อาจเรียกหลักฐานที่แสดงว่าจำเป็นต้องจ้างต่อ เช่น แผนภูมิจักรุป้องกัการหรือหน่วยงานสัญญาการจ้าง ประกาศรับสมัครงานที่ลงในหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นต้น เมื่อตรวจสอบพิจารณาแล้ว เห็นว่ามีหลักฐานเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่ามีความจำเป็นที่จะต้องต่ออายุใบอนุญาตทำงานเพราะไม่มีคนไทยที่จะทำงานดังกล่าวได้ ก็จะพิจารณาอนุญาต แต่ในกรณีที่เห็นว่าไม่สมควรต่อใบอนุญาตเพราะมีคนไทยที่พร้อมจะทำงานแทนคนต่างด้าว หรือเพราะเหตุผลอื่น คำขอนั้นก็อาจได้รับการปฏิเสธ ในกรณีที่คนต่างด้าวฝ่าฝืนยังคงทำงานต่อไป เมื่อใบอนุญาตสิ้นอายุโดยมิไต่ยื่นคำขออนุญาต ย่อมเป็นความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ๕๑

๕๑ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ พ.ศ. ๒๕๑

๓.๒.๔ การขอรับใบแทนใบอนุญาต

การขอรับใบแทนใบอนุญาตนี้มีบัญญัติไว้ในข้อ ๑๕ ความว่า
"ถ้าใบอนุญาตชำรุดในสาระสำคัญ หรือสูญหายให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทน
ต่อนายทะเบียนภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ทราบการชำรุดหรือสูญหาย

การขอใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบและ
วิธีการที่อธิบดีกำหนด" ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามความในข้อนี้ ต้องระวางโทษปรับ
ไม่เกินห้าร้อยบาท^{๔๒} การขอรับใบแทนใบอนุญาตจึงแยกเป็นสองกรณี คือ กรณีใบอนุญาต
ชำรุดในสาระสำคัญ และกรณีใบอนุญาตสูญหาย

๓.๒.๔.๑ การขอรับใบแทนใบอนุญาตกรณีชำรุด

ในกรณีใบอนุญาตชำรุดให้ยื่นคำขอตามแบบ ทท.๖ พร้อมด้วยหลักฐาน
และเอกสารต่อไปนี้^{๔๓} :-

- (๑) ใบอนุญาตทำงาน
- (๒) รูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงไม่สวมหมวก ขนาด ๕ × ๖ ซม. ซึ่ง
ถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวนสามรูป

การที่นายทะเบียนจะออกใบแทนใบอนุญาตให้แก่อุทธรณ์หรือไม่
ย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ว่าใบอนุญาตที่ผู้ขออ้างว่าชำรุดนั้น ใ้ชำรุดในสาร สำคัญ
หรือไม่ เช่น ข้อความในใบอนุญาตขาดหายไป รูปถ่ายฉีกขาด ข้อความเลอะเลือน
จนมองไม่เห็น เป็นต้น

^{๔๒} เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๒๗

^{๔๓} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (๒๕๑๖) ข้อ ๖

๓.๒.๔.๒ การขอรับใบแทนใบอนุญาตในกรณีสูญหาย

ในการขอใบแทนใบอนุญาตในกรณีสูญหายนี้ ให้ใช้แบบ ศท.๗
พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสารต่อไปนี้ ๔๔ :-

- (๑) ใบแจ้งความของสถานีตำรวจท้องที่ที่ใบอนุญาตสูญหาย และ
- (๒) รูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงไม่สวมหมวก ขนาด ๕ x ๖ เซ็นติเมตร
ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวนสามรูป

การออกใบแทนในกรณีนี้ นายทะเบียนยอมจะออกให้หากได้ตรวจสอบใบแจ้ง
ความของสถานีตำรวจท้องที่ว่าเป็นใบแจ้งความที่ถูก控告

ใบแทนที่ออกให้ทั้งสองกรณีต้องใช้แบบ ศท.๘ แต่มีคำว่า "ใบแทน"
ประทับด้วยหมึกสีแดงอยู่ปกคานหน้า และมีระบุข้อความลงบนคานในของปกหลังใบ
อนุญาตทำงานว่า :-

"ออกใบแทนเลขที่.....เมื่อวันที่.....
 ลงชื่อ.....
 นายทะเบียนการทำงานจังหวัด.....
/...../....."

๓.๒.๕ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการทำงาน

ค่าธรรมเนียมซึ่งเรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคน
ต่างด้าวนี้ มีอยู่เพียง ๓ กรณี และเรียกเก็บในอัตราดังต่อไปนี้ ๔๕

๔๔ เรื่องเดียวกัน ข้อ ๖

๔๕ เรื่องเดียวกัน ข้อ ๘

- (ก) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงาน ๑๐๐ บาท
 (ข) ค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตทำงาน ๕๐ บาท
 (ค) ค่าธรรมเนียมใบแทนใบอนุญาต ๒๐ บาท

นอกจากนี้ยังไ้ยกเว้นค่าธรรมเนียมให้แก่ ^{๔๖} :-

(๑) คนต่างด้าวซึ่งทำการค้าปลีกลงสินค้าในลักษณะเป็นผู้เรขายหรือ
 ตั้งแผงลอยโดยไม่มีลูกจ้าง และได้รับใบอนุญาตซึ่งออกให้ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่
 ๒๔๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(๒) คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วย
 คนเข้าเมือง และทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒ ใช้บังคับและมี
 มีอายุไม่ต่ำกว่าหกสิบปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอ

๓.๒.๖ การเปลี่ยนการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน

ใบอนุญาตการทำงานที่ออกให้แก่คนต่างด้าวนั้น ใ้ระบุลักษณะของ
 งาน และท้องที่ที่ใ้รับอนุญาตให้ทำงานไว้ควยอย่างแจ่งชัด คนต่างด้าวจำต้องทำงานใน
 ลักษณะ และท้องที่ที่ใ้รับอนุญาตเท่านั้น ดังที่ข้อ ๑๖ ใ้บัญญัติขอห้ามไว้ว่า

"ตามมิใ้ผู้รับใบอนุญาตเปลี่ยนการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่ในการ
 ทำงานใ้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต เว้นแต่ใ้รับอนุญาตจากนายทะเบียน
 การขออนุญาตตามวรรคหนึ่งใ้ทำตามแบบที่อธิบดีกำหนด"

ผู้รับใบอนุญาตใ้ไ้ฝ่าฝืนความในข้อนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่ง
 เดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ^{๔๗}

^{๔๖} เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๐

^{๔๗} ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒. ข้อ ๓๐.

การขออนุญาตเปลี่ยนการทำงาน แยกพิจารณาได้เป็นสองกรณี คือ การขออนุญาตเปลี่ยนการทำงานภายในเขตท้องที่ของจังหวัด การขออนุญาตเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน และการขออนุญาตเปลี่ยนการทำงานโดยเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน

ควย

๓.๒.๖.๑ การขออนุญาตเปลี่ยนการทำงานภายในเขตท้องที่ของจังหวัด

ในการยื่นคำขอตามกรณีนี้ให้ใช้แบบ ศท.๗ พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสารต่อไปนี้ ๔๘ :-

- (๑) หนังสือเดินทาง หรือใบสำคัญแสดงถิ่นที่อยู่ หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างดาว
- (๒) ใบอนุญาตทำงาน
- (๓) หลักฐานประกอบเหตุผลในการเปลี่ยนการทำงาน
- (๔) ประกาศนียบัตรหรือหนังสือรับรองความสามารถในการทำงานตามที่ขอเปลี่ยน
- (๕) รูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงและไม่สวมหมวก ขนาด ๕ × ๖ ซม. ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวนสามรูป

ในการตรวจสอบคำขอในกรณีนี้ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่จะต้องตรวจสอบตราที่ประทับในหนังสือเดินทางว่ามีระยะเวลาอนุญาตให้อยู่เท่าใด เพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตให้เปลี่ยนการทำงาน พร้อมทั้งต้องตรวจดูข้อความที่กรอกเกี่ยวกับรายละเอียดลักษณะของงานใหม่ที่จะทำคงให้ใสสาร สำคัญว่างานที่จะทำทั้งหมดมีหัวข้อใหญ่ ๆ

อะไรบ้าง ต้องใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์การทำงานอย่างไร ทำอยู่ในหรือนอกสำนักงาน
 ถ้าทำนอกสำนักงานไปทำที่ไหน งานที่ต้องทำในต่างจังหวัดมีอะไรบ้าง และไปทำในภาคใด
 และหากการขอเปลี่ยนแปลงการประกอบวิชาชีพอิสระซึ่งมีได้เป็นลูกจ้างก็ต้องขอหลักฐานการ
 อนุญาตให้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ ถ้ามีกฎหมายบังคับให้ต้องมีควย นอกจากนี้ยังต้องตรวจ
 หลักฐานประกอบเหตุผลในการขอเปลี่ยนแปลงการทำงาน เช่น ถ้าอาจวานายจ้างให้เปลี่ยนหน้า
 การงานให้แตกต่างไปจากที่ทำอยู่เดิม ตามที่ระบุไว้เดิมในใบอนุญาตทำงาน ก็ต้องให้
 นายจ้างมีหนังสือรับรองการ เปลี่ยนหน้าที่การงานมาเป็นหลักฐานประกอบควย เป็นต้น
 อีกทั้งยังต้องตรวจดูประกาศนียบัตรหรือหนังสือรับรองความสามารถในการทำงานตามที่ขอ
 เปลี่ยนว่าถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะงานหรือไม่ นอกจากนี้ยังต้องตรวจสอบข้อมูลเกี่ยว
 กับคนไทยที่มีคุณวุฒิหรือความสามารถในการทำงานตามที่ยื่นขอเปลี่ยนนั้น ถ้าไม่มีตัวเลข
 ข้อมูลดังกล่าวเพียงพอสำหรับประกอบการพิจารณาให้ดำเนินการประกาศหาคนไทยที่มี
 คุณวุฒิหรือความสามารถในการทำงานนั้น เพื่อจะไต่ตัวเลขข้อมูลมาประกอบการพิจารณา
 เมื่อตรวจสอบแล้วเป็นที่เชื่อว่างานที่ขอเปลี่ยนนั้นไม่มีคนไทยสามารถทำได้ และเห็นควร
 จะอนุญาตให้ผู้นั้นเปลี่ยนการทำงานตามที่ขอก็ให้อนุญาต ถ้าเห็นไม่สมควรอนุญาตให้เปลี่ยน
 ทำงาน เพราะมีคนไทยทำงานนั้นได้หรือเพราะเหตุอื่น ก็ให้บันทึกไว้ ๔๕ ในกรณีที่
 พิจารณาอนุญาตเปลี่ยนแปลงการทำงานตามที่ขอจะมีการจดทะเบียนตั้งไว้ในใบอนุญาตทำงานของ
 คนต่างชาดลงในช่อง "รายการเปลี่ยนแปลงการทำงาน"

๓.๒.๖.๒ การขออนุญาตเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน

การขออนุญาตในกรณีนี้ ผู้ขอมีความประสงค์จะไปทำงานในจังหวัดอื่น
 นอกจากท้องที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต แบบที่ใช้ในการขออนุญาตในกรณีนี้ไต่แก แบบ ทท.๓
 พร้อมควยหลักฐานและเอกสารดังต่อไปนี้

๔๕ กฎระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมการทำงานของคนต่างชาด (โรเนีย)

(๑) ใบอนุญาตทำงาน และ

(๒) หลักฐานประกอบเหตุผลในการเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน

ในการพิจารณาคำขอในกรณีขอเปลี่ยนท้องที่ในการทำงานนี้ ผู้พิจารณาประกอบด้วย นายทะเบียนการทำงานประจำจังหวัดที่คนต่างควานั้นทำงานอยู่เดิม กับนายทะเบียนประจำจังหวัดที่คนต่างควาประสงค์จะไปทำงาน ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่จะตรวจดูว่าการขอเปลี่ยนการทำงานนั้นไปยังจังหวัดใด ถ้าเป็นกรณีที่นายจ้างย้ายให้ไปทำงาน ณ สำนักงานในจังหวัดอื่น ใหญ่ยื่นคำขอนำหลักฐานหนังสือรับรองของนายจ้างว่า ได้มีคำสั่งให้ย้ายมาแสดงด้วย เมื่อใดตรวจแล้วเห็นว่าเป็นการขอเปลี่ยนท้องที่ในการทำงานไปยังจังหวัดอื่น ก็ให้บันทึกลงในแบบคำขอในช่องความเห็นของเจ้าพนักงานว่า "ผู้ยื่นขอเปลี่ยนท้องที่ในการทำงานไปยังจังหวัด..... เห็นควรส่งให้นายทะเบียนการทำงานประจำจังหวัด..... พิจารณาอนุญาต" เมื่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่คนต่างควาทำงานอยู่เดิมได้ส่งการแล้ว ก็ส่งคำขอพร้อมด้วยหลักฐานต่าง ๆ สำเนาทะเบียนใบอนุญาตทำงานไปให้นายทะเบียนการทำงานประจำจังหวัดที่ผู้ขอจะย้ายไปพิจารณาอนุญาต โดยมอบให้ผู้ยื่นคำขอลือหนังสือไปติดต่อกับตนเอง ในการพิจารณาของนายทะเบียนแห่งท้องที่ผู้ขอจะย้ายไปทำงานนั้น ถ้าเป็นการขอเปลี่ยนท้องที่ในการทำงานโดยไม่เปลี่ยนนายจ้าง เช่นกรณีได้รับคำสั่งของนายจ้างให้ย้ายไป ควรจะพิจารณาอนุญาตให้ได้ แต่ถ้าเป็นการขอเปลี่ยนท้องที่โดยเปลี่ยนนายจ้างด้วย ใหญ่ยื่นคำขอนำหนังสือรับรองการจ้างของบุคคลหรือสถานที่ประกอบกิจการที่จะจ้างมาแสดงพร้อมด้วยหลักฐานประกอบเหตุผลที่ไม่รับคนไทยเขาทำงานด้วย เมื่อมีหลักฐานเพียงพอเชื่อได้ว่านายจ้างไม่สามารถหากคนไทยเขาทำงานนั้นได้ และเห็นควรอนุญาตให้ใหญ่ยื่นคำขอเปลี่ยนท้องที่ไปทำงานกับนายจ้างนั้น ก็บันทึกหรือประทับตราการอนุญาตทำงานตามแบบต่อไปนี้ลงในใบอนุญาตทำงาน

"อนุญาตให้เปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน

ไปยัง สถานที่ทำงานชื่อ.....

ตั้งอยู่เลขที่..... ต.รอก ซอย.....

ถนน..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

ตั้งแต่วันที่.....

(ลงชื่อ).....

นายทะเบียนทำงานจังหวัด.....

...../...../.....

พร้อมกันนั้นนายทะเบียนทำงานจังหวัดที่อนุญาตต้องแจ้งการอนุญาตให้
เปลี่ยนท้องที่ในการทำงานไปยังนายทะเบียนการทำงานประจำจังหวัดที่ออกใบอนุญาต
ทราบด้วย

๓.๒.๖.๓ การขออนุญาตเปลี่ยนการทำงานโดยเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน
ด้วย

ในการที่คนต่างดาวประสงค์จะเปลี่ยนการทำงานทั้งลักษณะงานและ
ท้องที่ในการทำงานในขณะเดียวกัน การขออนุญาตในกรณีนี้ให้ยื่นคำขอตามแบบ ศท.๗
พร้อมควยหลักฐานเช่นเกี่ยวกับการขออนุญาตเปลี่ยนการทำงานและ เปลี่ยนท้องที่ในการทำ
งาน โดยยื่นต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ทำงานครั้งหลังสุดก่อนการย้าย เมื่อนายทะเบียน
หรือพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่รับคำขอได้ตรวจสอบคำขอประกอบหลักฐานและเอกสาร
แล้วก็จะทำหนังสือส่งคำขอพร้อมควยหลักฐานและเอกสารไปยังนายทะเบียนแห่งท้องที่
ที่ผู้ขอย้ายจะไปทำงาน ในการพิจารณาของนายทะเบียนแห่งท้องที่หลังนี้จะทำการตรวจ

สอบคำขอและหลักฐานประกอบเหตุผลในการขอเปลี่ยนแปลงการทำงานและเปลี่ยนท้องที่ใน
การทำงานตลอดจนหลักฐานเอกสารอย่างอื่นที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาคำเนิการหาตัว
เลขข้อมูลเกี่ยวกับคนไทยที่มีวุฒิหรือความสามารถในการทำงานตามที่ผู้ยื่นขอ ๆ เปลี่ยน
นั้น เมื่อเป็นที่เชื่อได้ว่างานที่ขอเปลี่ยนนั้น ไม่มีคนไทยสามารถทำได้ และเห็นควรจะ
อนุญาตให้ผู้ยื่นเปลี่ยนแปลงการทำงานและเปลี่ยนท้องที่ในการทำงานตามที่ขอได้ ก็ออกไป
อนุญาตทำงานใหม่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอแล้วแจ้งผลการพิจารณาให้นายทะเบียนการทำงานผู้
ส่งคำขอมาให้พิจารณาทราบ

๓.๒.๗ การอุทธรณ์คำสั่ง

ในการอุทธรณ์คำสั่งนี้มีบัญญัติไว้ในข้อ ๑๔ ว่า "ในกรณีที่ไม่ออก
ใบอนุญาตตามข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ หรือข้อ ๙ หรือไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาตตามข้อ ๑๑
หรือข้อ ๑๒ หรือไม่ให้เปลี่ยนแปลงการทำงาน หรือเปลี่ยนท้องที่ในการทำงานตามข้อ ๑๖
ผู้ขอมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย
หรือนายทะเบียน แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่โคทราบคำสั่งไม่อนุญาต
เมื่อได้รับอุทธรณ์แล้วให้นำส่งคณะกรรมการดำเนินการตามข้อ ๒๐ ภายในสิบห้าวัน คำ
วินิจฉัยชี้ขาดของรัฐมนตรีให้เป็นที่สิ้นสุด

ก่อนมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งอนุญาตให้
ทำงานไปพลางก่อนได้ เมื่อมีคำขอของผู้อุทธรณ์

ในการที่ผู้ขออุทธรณ์ปฏิบัติในกรณีต่อไปนี้ ย่อมมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ที่
อำนาจปฏิบัติได้

(๑) คำขอของคนต่างด้าวซึ่งประสงค์จะทำงานหลังวันที่กฎหมาย
มีผลบังคับ ซึ่งยื่นตามแบบ ศท.๒ ซึ่งถูกอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายปฏิบัติ ๕๐

๕๐ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๗๒๒ ข้อ ๖

(๒) คำขอของนายจ้างซึ่งยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานแทนคนต่างดาวตามแบบ ค.ท.๓. และต่อมาคนต่างดาวไต่ยื่นแบบ ค.ท.๒ ด้วยตนเอง แต่คำขอนั้นได้ถูกอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายปฏิเสธ ๕๑

(๓) คำขอของคนต่างดาวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการลงทุน หรือตามกฎหมายอื่น ซึ่งไต่ยื่นตามแบบ ค.ท.๑ แต่ได้ถูกอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายปฏิเสธ ๕๒

(๔) คำขอของคนต่างดาวซึ่งทำงานอยู่ก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับที่ยื่นคำขอตามแบบ ค.ท.๑ และถูกอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายปฏิเสธ ๕๓

(๕) คำขอต่อใบอนุญาตในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุการทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น ซึ่งยื่นตามแบบ ค.ท.๕ แต่ถูกนายทะเบียนปฏิเสธ ๕๔

(๖) คำขอต่อใบอนุญาตในกรณีใบอนุญาตชั่วคราวหมดอายุ ซึ่งยื่นตามแบบ ค.ท.๕ แต่ถูกนายทะเบียนปฏิเสธ ๕๕

(๗) คำขอเปลี่ยนแปลงการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่ในการทำงานซึ่งยื่นตามแบบ ค.ท.๗ แต่ถูกนายทะเบียนปฏิเสธ ๕๖

๕๑ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๗

๕๒ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๘

๕๓ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๓๔

๕๔ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๑

๕๕ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๒

๕๖ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๖

ในกรณีดังกล่าวผู้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ คำอุทธรณ์นั้นกฎหมายกำหนดให้ทำเป็นหนังสือและมีใ้กำหนดเป็นแบบพิมพ์ไว้ในทางปฏิบัติ จึงทำเป็นรูปจดหมายบรรจขอความแสดง เหตุผลคัดค้านหรือโต้แย้งคำสั่ง ของอธิบดี ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายหรือนายทะเบียนแล้วแต่กรณี ในเบื้องต้นผู้อุทธรณ์ต้องยื่นอุทธรณ์ต่อ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายหรือนายทะเบียนแล้วแต่กรณี กล่าวคือ กรณี (๑) (๒) (๓) และ (๔) ยื่นต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ส่วนกรณี (๕) (๖) และ (๗) ยื่นต่อ นายทะเบียน อุทธรณ์ต้องยื่นถึงผู้รับอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่ง ไม่อนุญาต เมื่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายหรือนายทะเบียนได้รับอุทธรณ์แล้วหา มีอำนาจพิจารณาหรือวินิจฉัยชี้ขาดไม่ อำนาจนี้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาการ ทำงานของคนต่างดาว และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามลำดับ กฎหมายกำหนด ระยะเวลาว่าผู้รับอุทธรณ์ต้องทำอุทธรณ์ส่งคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาภายในสิบห้าวัน แต่มีใ้กำหนดระยะเวลาพิจารณาของคณะกรรมการและการวินิจฉัยชี้ขาดของรัฐมนตรีไว้

๓.๓ หน้าที่ของนายจ้างหรือบุคคลที่รับคนต่างดาว เขาทำงาน

นายจ้างหรือบุคคลที่ประสงค์จะจ้างคนต่างดาว เขามาทำงานในกิจการ ของ ตนนอกจากจะมีสิทธิยื่นคำขอรับใ้ใบอนุญาตแทนคนต่างดาวในกรณีที่คนต่างดาวอยู่ต่างประเทศ ค้างกล่าวมาแล้ว กฎหมายยังใ้กำหนดหน้าที่ของนายจ้างหรือบุคคลที่รับคนต่างดาว เขาทำงาน ไว้ในกรณีอื่น ๆ อีกหลายประการกล่าวคือ

๓.๓.๑ ห้ามจ้างคนต่างดาวซึ่งไม่มีใบอนุญาตหรือมีใบอนุญาตผิดลักษณะงาน เขาทำงาน

เพื่อเป็นการป้องกันมิใ้คนต่างดาวที่ไม่มีใบอนุญาตในการทำงานมีใ้โอกาส ทำงาน หรือผู้ที่มีใบอนุญาตไปทำงานในแขนงอื่นไม่ตรงกับลักษณะที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ควบการสนับสนุนของนายจ้าง หรือผู้ซึ่งใ้ทำงานแก่คนต่างดาว อันจะเป็นผลใ้ใ้โอกาส

การงานงานของคนไทยถูกเบียดเบียน ไม่สมเจตนากรณีแห่งกฎหมายฉบับนี้ กฎหมายว่า
 ด้วยการทำงานของคนต่างดาวโดยขอ ๑๗ ประกอบด้วยขอ ๓๑ ซึ่งใดก็ตามมีบุคคลใ้รับ
 คนต่างดาวซึ่งไม่มีใบอนุญาตเขาทำงานในธุรกิจของตนหรือรับ เขาทำงานในธุรกิจของตน
 ซึ่งงานนั้นมีลักษณะแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ผู้ซึ่งรับคนต่างดาวเขาทำงาน
 อันเป็นการฝ่าฝืนต่อขอขหานี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท
 หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓.๓.๒ การแจ้งการรับคนต่างดาวเขาทำงาน การย้ายและการออกจากงาน
 ของคนต่างดาว

หน้าที่ของนายจ้างหรือบุคคลที่รับคนต่างดาว เขาทำงานในกรณีนี้เป็นไปตาม
 ขอ ๑๘ ประกอบด้วยขอ ๓๒ ซึ่งวางหลักเกณฑ์ไว้ว่า ในกรณีที่รับคนต่างดาวเขาทำงาน หรือ
 ใ้คนต่างดาวย้ายไปทำงานในท้องที่อื่น ตามที่ใ้รับอนุญาตตามขอ ๑๖ หรือคนต่างดาวออก
 จากงาน ใ้บุคคลซึ่งรับคนต่างดาวเขาทำงานในธุรกิจของตน แจ้งต่อนายทะเบียนภายใน
 ๑๕ วันนับแต่วันที่รับหรือวันที่ย้ายหรือวันที่ออกจากงาน แล้วแต่กรณี การแจ้งดังกล่าวใ้
 ทำตามแบบที่อธิบดีกำหนดใดแบบ พท.๘ ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อนี้ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
 ๑,๐๐๐ บาท

๓.๓.๓ การแจ้งรายการเกี่ยวกับคนต่างดาวทำงานอยู่ในกิจการก่อนวันที่
 กฎหมายมีผลบังคับ

หน้าที่ของนายจ้าง หรือบุคคลที่มีคนต่างดาวทำงานอยู่ในกรณีนี้เป็นไปตาม
 ความแห่งขอ ๓๕ ประกอบด้วยขอ ๓๒ ซึ่งกำหนดใ้บุคคลซึ่งมีคนต่างดาวทำงานในธุรกิจของ
 ตนอยู่แล้วก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ แจ้งรายการเกี่ยวกับคนต่างดาว
 ที่ทำงานอยู่กับตนต่อนายทะเบียนตามแบบที่อธิบดีกำหนด ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่
 ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ มิฉะนั้นย่อมมีความผิดต่อระวางโทษปรับไม่เกิน
 หนึ่งพันบาท การแจ้งในกรณีนี้เป็นไปตามแบบ พท. ๘

๓.๔ องค์กรควบคุมการทำงานของคนต่างดาว

เพื่อที่จะให้การบริหารกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างดาวนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ได้กำหนดบุคคลและหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมการทำงานของคนต่างดาวไว้หลายระดับ กล่าวคือ ระดับนโยบายได้แก่ รัฐมนตรี ระดับบริหารซึ่งได้แก่ อธิบดี นายทะเบียน และพนักงานเจ้าหน้าที่ และระดับประสานงานได้แก่ คณะกรรมการบุคคลและหน่วยงานดังกล่าวย่อมมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันไป ตามที่ประกาศคณะปฏิวัติได้ระบุไว้ ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

๓.๔.๑ ระดับนโยบาย: รัฐมนตรี

โดยคำนิยามของข้อ ๔ วรรคท้าย "รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ซึ่งได้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย^{๕๗} รัฐมนตรีนอกจากจะมีอำนาจในการแต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) อำนาจในการออกกฎกระทรวง รัฐมนตรีมีอำนาจในการออกกฎกระทรวงเพื่อ (๑) กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียมท้ายประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้^{๕๘} ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่น เพื่อปฏิบัติการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

^{๕๗} เรื่องเดียวกัน ข้อ ๓๖

^{๕๘} ตามท้ายประกาศคณะปฏิวัติกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไว้ดังนี้

(๑) ใบอนุญาต ๑๐๐ บาท (๒) การต่ออายุใบอนุญาต ๕๐ บาท และ (๓) ใบแทนใบอนุญาต ๒๐ บาท.

(๒) กำหนดแบบหลักเกณฑ์ และวิธีการในกรณีดังต่อไปนี้

(๒.๑) การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการทำงาน

(๒.๒) การขอต่ออายุใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต

(๒.๓) การขอรับใบแทนและการออกใบแทนใบอนุญาต

(๒.๔) การอนุญาตให้และการแจ้ง เปลี่ยนการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน

(๒.๕) การออกบัตรประจำตัวนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่

รัฐมนตรีได้ตรากฎกระทรวงในลักษณะดังกล่าวขึ้นเป็นกฎกระทรวงฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๑๖) ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๖ ๕๘

(ข) อำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์ ในกรณีที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายหรือนายทะเบียน

(๑) ไม่ออกใบอนุญาตให้คนต่างดาวทำงานที่มีโทษจำคุกในพระราชกฤษฎีกา ๖๐

(๒) ไม่ออกใบอนุญาตให้คนต่างดาวทำงานในกรณีที่นายจ้างหรือผู้ประสงค์จะจ้างคนต่างดาวยื่นคำขอแทนคนต่างดาว ๖๑

๕๘ ราชกิจจานุเบกษา (๕๐:๒๔ (พิเศษ) : ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๖)

๖๐ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ข้อ ๖

๖๑ เรื่องเดียวกัน ข้อ ๗

(๓) ไม่ออกใบอนุญาตให้คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมหรือตามกฎหมายอื่น ๒๒

(๔) ไม่ออกใบอนุญาตแก่คนต่างด้าวที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและทำงานอยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ๒๓

(๕) ไม่ออกใบอนุญาตแก่คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมหรือตามกฎหมายอื่น ๒๔

(๖) ไม่ออกใบอนุญาตแก่คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าเมือง ๒๕

(๗) ไม่ให้เปลี่ยนแปลงการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่การทำงาน ๒๖

นอกจากการวินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์ในกรณีต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ก่อนมีคำวินิจฉัยชี้ขาด รัฐมนตรียังมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ทำงานไปพลางก่อนได้ เมื่อมีคำขอของผู้อุทธรณ์

๓.๔.๒ ระเบียบบริหาร : พนักงานเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่บริหารซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการให้ เป็นไปตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ใดแก่อธิบดี นายทะเบียน และพนักงานเจ้าหน้าที่ อธิบดีนั้นเป็นตำแหน่งประจำไต่แก่อธิบดีกรมแรงงาน ส่วนนายทะเบียนนั้นเป็นตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีให้เป็น "นายทะเบียนการทำงานของคนต่างด้าว" ทำนองเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีเช่นกัน ๒๗ โดยที่นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นตำแหน่ง

๒๒ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๘

๒๓ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๓๔

๒๔ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๑ ประกอบ ๑๐ (๒)

๒๕ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๒ ประกอบ ๑๐ (๓)

๒๖ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๖

๒๗ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๘

ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรี ซึ่งรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งบุคคลที่มีใจเป็นเจ้าพนักงานตาม
 ประมวลกฎหมายอาญาได้ เพื่อให้บุคคลดำรงตำแหน่งดังกล่าวมีสิทธิและหน้าที่เสมือนกับ
 เจ้าพนักงาน กฎหมายจึงบัญญัติให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตาม
 ประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ๒๘
 อีกทั้งยังได้กำหนดให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีตรประจำตัวตามแบบ
 ที่กำหนดในกฎกระทรวง และในการปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ต้องแสดงบัตร
 ประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอด้วย ๒๙

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารนี้ อาจจำแนกได้
 เป็นสองกรณีใหญ่ ๆ คือ อำนาจหน้าที่โดยทั่วไปและอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ

๓.๔.๒.๑ อำนาจหน้าที่โดยทั่วไป

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดี
 มอบหมาย นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้ง
 ใส่งเอกสารหรือหลักฐาน

(๒) เขาไปในสถานที่ที่คนต่างดาวทำงานในระหว่างเวลาทำงาน
 เพื่อตรวจสอบให้มีการปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ และในการนี้ให้มีอำนาจสอบ
 ตามข้อเท็จจริงหรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ จากบุคคลที่อยู่ในสถานที่ดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๒) ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว
 อำนวยความสะดวกตามสมควร ๓๐

๒๘ เรื่องเดียวกัน ข้อ ๒๕
 ๒๙ เรื่องเดียวกัน ข้อ ๒๔
 ๓๐ เรื่องเดียวกัน ข้อ ๒๓

หากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือหนังสือเรียก หรือไม่ยอมให้ข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งเอกสาร หรือหลักฐาน หรือชักขวางไม่ให้ความสะดวกแก่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว กฎหมายใดกำหนดไว้ว่าจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท ๗๑

๓.๔.๒.๒ อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ

นอกจากอำนาจหน้าที่ในกรณีทั่ว ๆ ไปดังกล่าว กฎหมายฉบับนี้ยังได้กำหนดหน้าที่เฉพาะตำแหน่งไว้แก่ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิบดีและนายทะเบียนอีกด้วย

๓.๔.๒.๒.๑ อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะของอธิบดี มีดังต่อไปนี้

ก. ออกใบอนุญาตการทำงานแก่คนต่างด้าวในกรณีที่

(๑) คนต่างด้าวขออนุญาตทำงานในประเภทซึ่งไม่คงห้ามตามพระราชกฤษฎีกา ๗๒

(๒) นายจ้างหรือผู้ประสงค์ว่าจ้างคนต่างด้าว เป็นผู้ยื่นคำร้องแทน ๗๓

(๓) คนต่างด้าวนั้นได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ๗๔

(๔) คนต่างด้าวทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ

ข. กำหนดแบบในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การขอและการออกใบแทนใบอนุญาต ๗๕

๗๑	เรื่องเดียวกัน	ขอ	๓๓
๗๒	เรื่องเดียวกัน	ขอ	๖
๗๓	เรื่องเดียวกัน	ขอ	๗
๗๔	เรื่องเดียวกัน	ขอ	๘
๗๕	เรื่องเดียวกัน	ขอ	๑๕

- (๒) การขออนุญาตเปลี่ยนการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน ๗๖
- (๓) การแจ้งในการที่คนต่างดาวเข้า ย้าย หรือออกจากงาน ๗๗
- ค. รับคำร้องอุทธรณ์ ในกรณีที่ตนได้ปฏิเสธคำขออนุญาตที่ยื่นต่อตนตามกฎหมาย

๓.๔.๒.๒.๒ อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะของนายทะเบียนการทำงานของคนต่างดาวใดแก่

- (๑) ทออายุใบอนุญาตในกรณีที่อยู่ในชายที่พึงขอต่ออายุได้ ๗๘
- (๒) ออกใบแทนใบอนุญาต ๗๙
- (๓) อนุญาตการ เปลี่ยนการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่การทำงาน ๘๐
- (๔) รับคำร้องอุทธรณ์ในกรณีที่ตนได้ปฏิเสธคำขออนุญาตที่ยื่นมาตามกฎหมาย

๓.๔.๓ ระคับประสานงาน : คณะกรรมการ

เนื่องจากปัญหาการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการทำงานของคนต่างดาว เป็นปัญหาซึ่งกระทบกระเทือนถึงกิจกรรมของประเทศหลายด้านทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกประเทศ การกำหนดนโยบายจึงต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย กฎหมายจึงได้กำหนดให้มีการร่วมกันทำงานในรูปคณะกรรมการขึ้น โดยให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างดาว" ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้แทนกรมอัยการ ผู้แทนกรมทะเบียนการค้า ผู้แทนกรมการค้าภายใน

- ๗๖ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๗๒๒ ขอ ๑๖
- ๗๗ เรื่องเดียวกัน ขอ ๑๘
- ๗๘ เรื่องเดียวกัน ขอ ๑๑ และขอ ๑๒
- ๗๙ เรื่องเดียวกัน ขอ ๑๕
- ๘๐ เรื่องเดียวกัน ขอ ๑๖

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ และผู้แทนกรมแรงงานเป็นกรรมการและ
เลขานุการ ๔๑ คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่วินิจฉัย ให้คำแนะนำ หรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรี
ดังต่อไปนี้ ๔๒

(๑) การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้าม
คนต่างดาวทำ

(๒) การออกกฎกระทรวงกำหนดแบบหลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับ
ใบอนุญาตในกรณีต่าง ๆ

(๓) การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีหรือนายทะเบียน

คณะกรรมการมีอำนาจตั้งอนุกรรมการหรือมอบหมายบุคคลใดให้พิจารณา
หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ในขอบเขตหน้าที่คณะกรรมการได้ ๔๓

ในส่วนที่เกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการนั้นต้องมีกรรมการมาประชุมไม่
ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่
ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการ
ด้วยกันคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ในการลงมติ มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก
กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่
ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด ๔๔

๔๑ เรื่องเดียวกัน ข้อ ๑๘

๔๒ เรื่องเดียวกัน ข้อ ๒๐

๔๓ เรื่องเดียวกัน ข้อ ๒๒

๔๔ เรื่องเดียวกัน ข้อ ๒๑